

Onderzoek hoogwatervoorzieningen Grote Veenpolder

Veel van de bebouwing in de Grote Veenpolder van vóór 1970 is gefundeerd op houten palen. Houten funderingen zijn kwetsbaar. Lage grondwaterstanden of de palenpest kunnen de funderingspalen aantasten. Dan kan er schade ontstaan aan het gebouw. Wetterskip Fryslân houdt de waterpeilen in de sloten langs bebouwing met zo'n kwetsbare fundering hoog. Hiermee probeert het waterschap de grondwaterstand gunstig te beïnvloeden. Een sloot met zo'n hoog waterpeil wordt een hoogwatervoorziening of hoogwatercircuit genoemd. Door bodemdaling (veenoxidatie) en droogte dalen de grondwaterstanden. In de Grote Veenpolder onderzoeken we hoe effectief deze hoogwatervoorzieningen na al die jaren nog zijn. Het onderzoek is onderdeel van het Veenweideprogramma van Provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân in samenwerking met Rijk, veenweidegemeenten, landbouw-, natuur- en milieuorganisaties.

Resultaten Onderzoek 2e fase

In de Grote Veenpolder onderzoeken we funderingen van verschillende woningen. Woningeigenaren hebben zich hiervoor vrijwillig aangemeld. We kijken hoe de fundering eraan toe is en hoe hoog het grondwater staat. In de 2e fase dit voorjaar zijn de funderingen van 20 woningen onderzocht. De woningen variëren in bouwjaar van 1881 tot 1966. Gemiddeld zijn de woningen 90 jaar oud. In onderstaande tabel staan de resultaten van de 2^e fase.

	bouwjaar	rest levensduur	houtsoort	aantasting	droogstand	advies
1	1906	0-1 jaar	grenen	bact en schimmel	-25	
2	1933	0-1 jaar	elzenhout	bact	-7	
3	1932	1-5 jaar	vuren	bact	-31	
4	1936	1-5 jaar	grenen	bact en schimmel	-29	
5	1939	5-15 jaar	vuren	bact en schimmel	17	verhoog grondwater
6	1942	5-15 jaar	grenen	bact en schimmel	0	verhoog grondwater
7	1928	5-15 jaar	beton		nvt	ongelijke zetting
8	1935	5-15 jaar	vuren	bact en schimmel	-16	grondwater monitoren
9	1966	15-25 jaar	vuren	bact	-63	grondwater monitoren
10	1938	25 jaar	grenen	bact	-36	grondwater monitoren
11	1931	25 jaar	vuren	bact en schimmel	-33	grondwater monitoren
12	1940	25 jaar	grenen	bact	-48	grondwater monitoren
13	1940	25 jaar	vuren	bact	-54	grondwater monitoren
14	1946	25 jaar	vuren	bact	-61	grondwater monitoren
15	1929	25 jaar	vuren	bact	-49	grondwater monitoren
16	1921	25 jaar	beton		nvt	
17	1938	25 jaar	vuren	bact	-41	grondwater monitoren
18	1936	25 jaar	vuren	bact en schimmel	-40	grondwater monitoren
19	1906	onbekend	grenen	schimmel	10	verhoog grondwater
20	1881	onbekend	beton /hout		onbekend	
gem 1931						

In de meeste gevallen is monitoring van de grondwaterstand of waar mogelijk verhoging/infiltratie geadviseerd. Bij enkele woningen is een herstelplan voor de fundering nodig. De woningeigenaren krijgen vanuit het KCAF begeleiding bij het maken van een herstelplan en vanuit het waterschap bij de monitoring van de grondwaterstand. In fase 1 en 2 zijn nu in totaal 32 woningen onderzocht.

© Fotografie Rob de Wind

Funderingsonderzoek

Monitoren grondwaterstand

Bij woningen met een goede paalfundering is het advies om de grondwaterstand onder de woning in de gaten te houden. Deelnemers aan het onderzoek krijgen een peilbuis, meetinstrument en meetinstructie om zelf de grondwaterstand te kunnen monitoren. Wetterskip Fryslân bespreekt periodiek de metingen met de eigenaar.

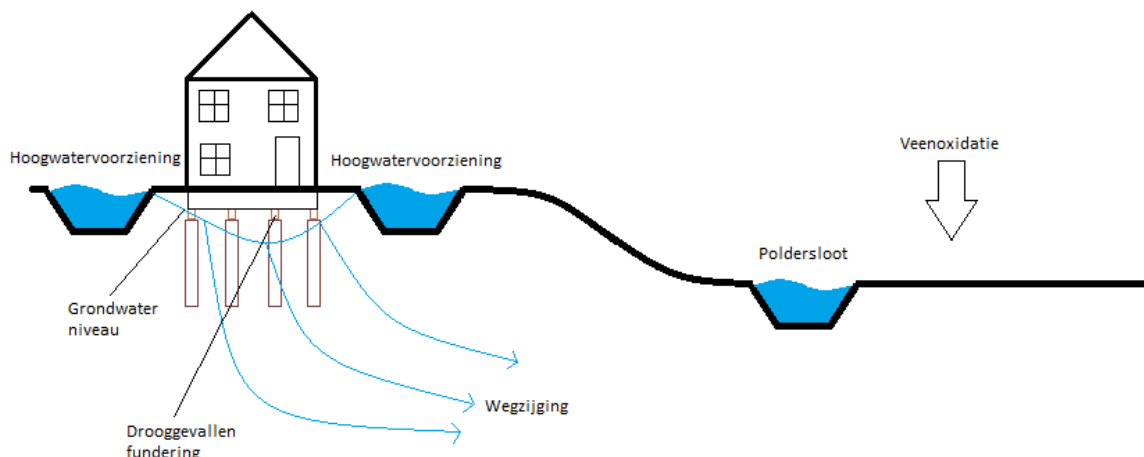
Verhogen grondwaterstand

Bij sommige woningen is het advies de grondwaterstand te verhogen als dit mogelijk is. Dit kan door aanleg van een infiltratiesysteem. Een systeem met ondergrondse buizen om in droge perioden water vanuit de hoogwatersloot of eigen regenwateropvang naar de fundering te pompen. Een infiltratiesysteem is een goede oplossing om de levensduur van houten funderingspalen te verlengen. Maar dit is niet onbeperkt. In sommige gevallen is herstel of vervangen van de fundering op de lange termijn goedkoper. Ook vergt een infiltratiesysteem aandacht en onderhoud. Het is daarom verstandig een goede afweging te maken als woningeigenaar of investeren in een infiltratiesysteem de meest verstandige oplossing is. Binnen het Veenweideprogramma wordt gekeken hoe we woningeigenaren hierover goed kunnen adviseren.

Onderzoek verbetering hoogwatercircuit Gracht

Langs het noordelijk deel van de Gracht (vanaf de Helomavaart) onderzoeken we hoe we dit hoogwatercircuit beter kunnen inrichten. Er is gekeken welke funderingen nog beschermd worden door het hoogwatercircuit en hoe we het systeem minder storingsgevoelig kunnen maken. In mei bespreken we de resultaten met de woningeigenaren en maken we samen een plan voor een toekomstbestendige herinrichting. De betreffende eigenaren krijgen hiervoor een uitnodiging.

Bij de herinrichting van het hoogwatercircuit kijken we niet alleen naar bescherming van woningen. Ook de fundering van de aanliggende weg, huishoudelijk afvalwater (er ligt geen riool), ecologie, landschap en cultuurhistorie spelen een rol.

Door wegzijging van grondwater naar lagere delen wordt een hoogwatervoorziening minder effectief

Werkbezoek bestuurders

Gedeputeerde Douwe Hoogland van de provincie Fryslân en Jan van Weperen, lid van het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân, hebben vrijdag 26 maart een bezoek gebracht aan enkele woningeigenaren met funderingsschade in de Grootte Veenpolder. Vanwege de coronamaatregelen gingen beide bestuurders alleen op pad. De bestuurders bekeken de woningen en spraken met bewoners over de impact die dit heeft op hun persoonlijke situatie. De bewoners vroegen meer aandacht voor de funderingsproblematiek in het Veenweideprogramma.

Veenweideprogramma aangepast

Gedeputeerde Staten van de Provincie Fryslân en het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân hebben deze week een [aangepast Veenweideprogramma 2021-2030](#) vastgesteld. Op het ontwerp-Veenweideprogramma zoals dit in november 2020 is gepresenteerd, werden ruim 240 zienswijzen (inspraakreacties) ingediend. Een deel daarvan ging over de funderingsproblematiek. Het plan is naar aanleiding van de inspraakreacties op een aantal punten aangepast. Aan het programma is onder meer toegevoegd dat er een Funderingstafel wordt opgericht. Deze tafel met belanghebbenden en een onafhankelijk voorzitter gaat adviseren over de aanpak van de funderingsproblematiek. Ook wordt op korte termijn onderzocht wat de overheden kunnen betekenen voor de funderingsschadegevallen waar een urgent probleem is.

Behandeling Veenweideprogramma en zienswijzen

De reacties op de zienswijzen staan bij elkaar in een Reactienota. Daarin zijn alle zienswijzen anoniem verwerkt. Iedereen die een zienswijze heeft ingediend op het ontwerp-Veenweideprogramma krijgt een brief of een e-mail waarin staat hoe zijn of haar zienswijze is verwerkt.

Het aangepaste ontwerp-Veenweideprogramma 2021-2030 en de Reactienota worden voorgelegd aan Provinciale Staten van Fryslân en het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân. Zij besluiten in mei over het Veenweideprogramma 2021-2030.

Zie voor meer informatie [de website van het Veenweideprogramma](#).

Hoe verder?

Het Veenweideprogramma gebruikt de resultaten van het onderzoek om een computermodel te maken. Hiermee kunnen we uitrekenen welke hoogwatersloten in het Friese veenweidegebied nog effectief zijn en welke woningen kans op schade hebben. Zo krijgen we beter zicht op de omvang van de funderingsproblematiek. Ook ontwikkelen we een aanpak hoe we in de toekomst omgaan met een hoogwatersloot als die niet meer effectief is om funderingen te beschermen.

Samen met de gemeente Weststellingwerf hebben we door het onderzoek ook ervaring opgedaan met ondersteuning van woningeigenaren bij funderingsherstel. Het Veenweideprogramma benut dit om te bepalen welke vormen van ondersteuning de overheid kan bieden. Hierover worden in de loop van 2022 besluiten genomen. Dan is er meer zicht op de omvang van de funderingsproblematiek in het hele veenweidegebied.

Na de zomer ronden we het onderzoek af. We willen de resultaten en het vervolg graag bespreken met alle belanghebbenden in het gebied. Hopelijk kan dit dan weer in het echt.

Marc Nederlof, projectleider
Telefoon: 058 – 292 222 22 (tijdens kantooruren)
e-mail: mnaderlof@weterskipfryslan.nl

provinsje fryslân
provincie fryslân

Meer informatie over het Veenweideprogramma: www.veenweidefryslan.frl

Veenweide Fryslân

www.veenweidefryslan.frl